

SĂRMANE CREATURI

EPISOADE DIN TINEREȚEA
LUI ARCHIBALD McCANDLESS,
MEDIC ȘI FUNCȚIONAR SCOȚLAN
ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII

EDITAT DE
ALASDAIR GRAY

Traducere din limba engleză
și note de Magda Teodorescu

POLIROM
2024

— Era o scrisoare de la un nebun! s-a grăbit să răspundă avocatul generalului. Wedderburn nu spunea numai că Lady Blessington îi fusese amantă, ci afirma și că fusese amanta lui Robert Burns, Bonnie Prince Charlie¹ și un șir întreg de celebrități, care merg pe firul timpului până la Grădina Raiului. Vă surprinde că generalul n-a băgat în seamă o astfel de epistolă?

— Da, a zis bătrânul, privind furios la flăcări. Scrisoarea aceea era unicul indiciu despre locul unde se afla Vicky a mea – după trei ani de zile! Ar fi trebuit să mutăm munții din loc ca să o găsim când a dispărut prima oară, dar doctorul Prickett, aici de față, a spus: „Nu-i cazul să chemăm poliția. Sunt sigur că e doar o rătăcire temporară. Un scandal public nu ar face decât să o îndepărteze și mai mult. Dacă vă iubiți fiica, dați-i timp să se întoarcă acasă din proprie inițiativă”. Bineînțeles că Prickett zice doar ce vrea Sir Aubrey să zică. Acum sunt sigur, dar atunci nu o știam. A mai trecut ceva vreme până ce li s-a spus celor de la Scotland Yard, iar ei s-au ocupat de întreaga afacere cu mare discreție... pentru că... pentru că (bătrânul a scos un sunet între chicotit și suspin)... Blessington e iubitul națiunii, e un exemplu pentru tineretul britanic. Așa a afirmat lordul Palmerston! Ziarele nu au publicat niciodată povestea și nu s-a aflat nimic. Sau, dacă se va fi aflat, mie nu mi-a spus nimeni. Imediat ce am primit scrisoarea de la Wedderburn, l-am angajat pe Grimes. Spune-le ce ai aflat, Grimes.

Detectivul a încuviințat din cap, a luat o înghițitură din pahar și a început să vorbească repede, cu accent londonez. Grimes era un om obișnuit, de vreo treizeci de ani. Era atât de obișnuit, încât nu am remarcat nimic care să-l

---

1. Charles Edward Stuart (1720-1788), nepot al regelui James al II-lea și pretendent la tronul Marii Britanii. A condus ultima revoltă a iacobiților, dar a fost înfrânt și s-a refugiat în Franța (n.r.).

individualizeze, în afară de stilul de a vorbi: nu pronunța niciun pronume la persoana întâi.

— Chemat să investighez dispariția lui Lady Blessntn acum șapte zile, la trei ani după eveniment. Lady s-a evaporat d-acas' brusc, fiind nefericită, mâhnită în familie – era însărcinată în opt luni și două săptămâni, ceea ce deseori face ca sexul frumos să o ia razna. Obținut un portret fotografic al doamnei dispărute, unu' bun. Venit la Glasgow pe urma informației din scrisoarea de la Duncan Wedderburn și găsit pe domnul respectiv închis în azilul regal de nebuni, unde nu s-a permis intrarea. Lady B. a dispărut pe 6 februarie 1880 din Porchester Terrace, numărul 49, așa că s-a examinat toată arhiva poliției și a Societății Umanitare, în căutare de femei deranjate mintal vagaboande nebune reținute sau în altă stare, depistate în Glasgow după acea dată. Se observă că o femeie cu trăsăturile lui Lady B. a fost văzută aruncându-se de pe pod în Clyde și pescuită de un angajat al Societății Umanitare la data de 8 februar, de unul pe nume George Geddes. Arătat omului poza. „Ea-i!“, 'ce el. „Unde-i acu'?", zic. „*Corpus nerevendicat*“, 'ce el. „deci dus la Universitatea de Medicină de chirurgul poliției la data de 15 februar or' p-acolo“, 'ce el. Greșit. Godwin Baxter era chirurgul poliției, dar arhiva facultății arată că domnul Baxter nu a dus NICIUN cadavru acolo la 15 februar sau după, pen' că la 16 februar facultatea primește o scrisoare de la el în care zice că demisionează din post pentru a se concentra ('ce el) pe practica privată. Ceea ce a făcut în mod cert. Până la sfârșitu' lui februar cărbunarul, lăptarul, zarzavagiul și măcelarul care aprovizionează casa din Park Circus, numărul 18, știu că domnul Baxter găzduiește o doamnă pacientă. Paralizată. Până în aprilie ea merge, dar ca un copil. Peste încă trei ani înflorește ca un trandafir și e gata să se mărite iar. Noroc, don'șoară – sau Lady B.!

Seymour Grimes și-a ridicat paharul înspre Bella și i-a înghițit conținutul.

— Îmi place tipul, mi-a șoptit Bella cu atâta pasiune, că nu mi-am dat seama dacă a înțeles sau nu ce a spus.

Ceilalți s-au uitat cu toții la Baxter.

— Lanțul raționamentului dumitale are o verigă lipsă, domnule Grimes, a zis el. Ne spui că George Geddes (o persoană cunoscută și respectată în oraș) zice că a recuperat un cadavru. Cum e oare posibil ca acel cadavru scos de el să stea aici, când dumneata zici că a zăcut șapte zile la morgă?

— Nu se poate explica. Nu-i în domeniul specific, a răspuns detectivul, dând din umeri.

— Cred că pot arunca o lumină în această afacere obscură, dacă Sir Aubrey îmi permite, a intervenit medicul generalului.

Generalul nu a dat vreun semn că l-ar fi auzit.

— Aici suntem la mine acasă, doctore Prickett, a zis Baxter. Nu numai că vă permit, dar chiar vă rog să vă spuneți părerea.

— Atunci o voi face, domnule Baxter, deși nu îți va plăcea. Lumea medicală din Londra este la curent cu faptul că, de la începutul acestui secol, chirurgii din Glasgow au introdus curent electric în sistemul nervos al cadavrelor. S-a consemnat că în anii 1820 o persoană ca dumneata a animat cadavruul unui criminal spânzurat, care s-a ridicat și a vorbit. Scandalul a fost totuși înăbușit de unul dintre participanții la demonstrație prin tăierea jugularei individului cu scalpelul. Tatăl dumitale a fost prezent la acea demonstrație. Nu mă îndoiesc că ți-a transmis dumitale tot ce a învățat, căci crai singurul lui asistent – în afară de surorile medicale neștiutoare. Era bine cunoscut faptul că Sir Colin știa mai mult decât le împărtășea colegilor Domniei Sale.

— God, a zis Bella pe un ton monoton, pe care nu-l mai auzisem la ea până atunci, azi, când am plecat de la biserică, mi-ai spus că ai de gând să recunoști că m-ai mințit. Acum îmi dau seama despre ce minciună era vorba. Tăticul și mămica mea nu au murit în Argentina, într-un accident de tren. Ai inventat asta ca să-mi ascunzi ceva mult mai rău.

— Da, a răspuns Baxter și și-a acoperit fața cu mâinile.

— Deci sărmanul bătrân de-aici chiar este tatăl meu? Iar lunganul acela, care pare că se teme să mă privească în ochi, este soțul meu? Am fugit de la el și m-am înecat? O, Candle, strânge-mă în brațe, te rog!

Mă bucur că am făcut asta, pentru că generalul s-a întors spre noi.

S-a întors și a început să vorbească pe un ton înțepat, subțire și înalt, care creștea constant în intensitate.

— Nu te mai prefăce, Victoria. Știi prea bine că Hattersley e tatăl tău, că eu sunt soțul tău și că ai fugit de acasă ca să scapi de îndatoririle tale de soție. Povestea asta absurdă cu înecări, morgi și pierderi de memorie a fost pusă la cale pentru a ascunde faptul evident că timp de trei ani de zile ai trăit cu monstrul ăsta pentru a-ți satisface apetitul nebunesc pentru plăcerile carnale, mai întâi cu el, apoi cu un libertin nebun, iar acum cu un țopârlan prost-crescut. O faci acum, aici, în fața mea! IA MÂNĂ DE PE NEVASTA MEA, DOMNULE!

Ultimele cuvinte le-a strigat atât de tare, că aproape m-am supus. Poate că unul dintre ochi îi era din sticlă, dar se potrivea atât de bine cu celălalt, că m-am cutremurat văzând ura din ei. Dar brusc l-am văzut pe Baxter lângă noi, aproape la fel de înalt ca generalul și de cinci ori mai gras decât el, iar un sprijin neașteptat a venit de la bătrânul care se uita în continuare spre foc.

— Nu vorbi așa despre Vicky a mea, Sir Aubrey, a zis el. Știi prea bine ale cui apetituri carnale au împins-o să plece de acasă. Dacă acum pretinde că a uitat, atunci ar trebui să-i mulțumești. Dacă a uitat cu adevărat, atunci trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu.

— Nu are de ce să-mi fie rușine de modul în care mi-am tratat soția, a replicat generalul pe un ton ascuțit, dar în acel

moment Bella s-a desprins delicat de mine și s-a dus spre bătrân.

— Încerci să fii bun, i-a spus ea, așa că poate chiar ești tatăl meu. Dă-mi voie să-ți strâng mâna.

El a privit-o, strâmbându-și gura într-un zâmbet dureros, care mi-a amintit de zâmbetul mamei mele, și a lăsat-o să-i ia mâna dreaptă în mâinile ei. Bella a închis ochii și a murmurat:

— Ești puternic... aprig... viclean... dar nu ești bun, pentru că ți-e frică.

— Nu-i adevărat! a strigat bătrânul, smulgându-și mâna. Puternic, aprig și viclean, da, și îi mulțumesc lui Dumnezeu că sunt așa. Aceste calități ne-au permis mie și mamei tale să ne ridicăm din mocirla puturoasă din Manchester, să ne ridicăm cu toții și să-i azvârlim pe cei slabi în ea. Nu i-am putut scoate pe cei trei frățiori ai tăi – au murit de holeră. Dar nu mi-e teamă de absolut nimic de pe lume, în afară de foame, de sărăcie și de rânjetele oamenilor cu și mai mulți bani. Numai proștii nu se tem de ele, mai ales atunci când au suferit de pe urma unor asemenea lucruri. Toți am suferit până când i-am smuls unchiului tău partea lui din fabrică. A guițat ca un porc înjunghiat și a încercat să-și recupereze avutul asociindu-se cu Hudson... cu Hudson! Regele căilor ferate! Dar i-am zdrobit și pe el, și pe Hudson. Da, Vicky, a încheiat bătrânul cu un râs homeric, bătrânul tău tată e omul care l-a zdrobit pe regele Hudson! Dar tu ești femeie și nu te pricepi la afaceri. După zece ani aveam un conte în consiliul de administrație, numeam oameni în parlament și angajam jumătate din mâna de lucru calificată din Manchester și Birmingham. Apoi, într-o zi, ai făcut șaptesprezece ani, Vicky, și mi-am dat seama brusc că ești o frumusețe. Până atunci fusesem mult prea ocupat ca să mă uit la tine sau să mă gândesc să te pregătesc pentru piața căsătoriilor. Așa că te-am târât direct la o mănăstire elvețiană, unde fiicele milionarilor sunt deparazitate și lustruite alături de fiicele

marchizilor și ale prinților străini. „Faceți o doamnă din ea“, i-am spus eu stareței. „N-o să vă vină ușor. E încâpățanată cum era maică-sa odinioară – genul acela de măgar care are nevoie mai mult de ghionturi decât de morcovi pentru a o apuca pe drumul cel bun. Nu-mi pasă cât va dura sau cât va costa, dar faceți din ea o partidă bună pentru cei mai importanți oameni din țară.“ Le-au trebuit șapte ani. Când te-ai întors, maică-ta murise (ficat slab) și, de dragul tău, m-am arătat bucuros. Deși a fost o nevestă bună pentru un om sărac, nu mai era deloc folositoare unuia bogat. Manierele ei din topor ți-ar fi distrus orice șansă. Maicile făcuseră din tine o frumusețe. Vorbeai franțuzește ca o adevărată demoazelă, deși engleza ta își păstrase accentul de Manchester. Dar generalul nu s-a sinchisit, nu-i așa, Sir Aubrey?

— Nu. Tocmai dialectul ei bizar mă distra. Era cea mai pură și mai drăgălașă făptură pe care o văzusem vreodată, a comentat cu tristețe generalul. Avea un suflet de copil inocent în trupul unei hurii cercheze... absolut irezistibilă.

— Te-am iubit? I-a întrebat Bella, fixându-l cu privirea. El a dat din cap cu putere.

— Îl adorai! Îl divinizai! a strigat tatăl ei. *Trebuia să-l iubești!* Era erou național și văr cu contele de Harewood. În plus, tu aveai douăzeci și patru de ani și, în afară de mine, el fusese singurul bărbat pe care ai avut voie să-l întâlnești. În ziua nunții erai cea mai fericită femeie din lume. Am închiriat și decorat pentru banchet Free Trade Hall din Manchester, iar corul catedralei a intonat mai multe imnuri.

— M-ai iubit, Victoria, și te-am iubit și eu pe tine, a zis generalul cu o voce răgușită. Așa că am devenit soț și soție. Sunt aici ca să-ți reamintesc acest lucru și să te protejez. Domnilor, iertați-mă – și ochiul lui drept clipi deconcertant spre Baxter și spre mine –, iertați-mă că am urlat și că v-am insultat. Poate că sunteți niște domni cinstiți, în ciuda circumstanțelor de moment, iar firea mea iute este notorie. Am servit Anglia (sau poate că ar trebui să spun Britania) timp